

## SXEDIO.436

**15.4.1955:** Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΟ ΑΦΡΟΑΣΙΑΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΜΠΑΝΤΟΥΓΚ ΤΗΣ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ. Ο ΚΡΙΣΝΑ ΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ ΡΙΧΝΕΙ ΤΗΝ ΙΔΕΑ ΣΤΟ ΜΑΚΑΡΙΟ ΓΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΝΤΙ ΑΥΤΟΔΙΑΘΕΣΗ- ΕΝΩΣΗ ΕΝΩ Ο ΓΚΑΜΑΛ ΑΜΠΤΕΛ ΝΑΣΣΕΡ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΥΠΟΣΧΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ενώ ο αγώνας της ΕΟΚΑ βρισκόταν ακόμα στα πρώτα του βήματα, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος άρχισε διπλωματική εκστρατεία για ενημέρωση και εξασφάλιση υποστήριξης στον αγώνα του Κυπριακού λαού.

Πρώτος σταθμός περιοδείας του στο εξωτερικό ήταν η Μπαντούγκ της Ινδονησίας, όπου συνεδρίαζαν αρχηγοί και άλλοι επίσημοι **29** ασιατικών χωρών, μελών του Αφρικανοασιατικού συνεδρίου.

Η σύνοδος άρχισε στις **15** Απριλίου **1955** και ο Μακάριος έφθασε στην Μπαντούγκ, στη νήσο Ιάβα, συνοδευόμενος από τον εθναρχικό σύμβουλο Ζήνωνα Ρωσσίδη και το γραμματέα της Εθναρχίας Νίκο Κρανιδιώτη.

Η υποδοχή που έτυχε η Κυπριακή αντιπροσωπεία ήταν εντυπωσιακή. Ο Μακάριος με το ιδιαίτερο ανάστημά του και τη ξεχωριστή στολή του ενέπνεε το σεβασμό σε όλους. Την περιέγραφε ως εξής ο Νίκος Κρανιδιώτης με τηλεγράφημά του προς την Εθναρχία από την Ιάβα:

"Εις το αεροδρόμιον της Τζιακάρτας μας επιφυλάχθη θερμή υποδοχή εκ μέρους της Κυβερνήσεως της Ινδονησίας. Μας υπεδέχθησαν επισήμως ο δήμαρχος της πόλεως και αξιωματούχοι του Υπουργείου Εξωτερικών. Αντιπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών της Ινδονησίας μας συνώδευσεν αεροπορικώς εις Μπαντούγκ, όπου μας υπεδέχθησαν οι υπεύθυνοι εθιμοτυπίας της Συνδιασκέψεως, ο πρεσβευτής Λάμπρου και εκπρόσωποι του τύπου. Αι εφημερίδες

"Τάϊμς" και "Στάνταρτ" της Σιγκαπούρης, ως επίσης και η εφημερίς της Τζιακάρτας "Παρατηρητής", αναφερόμενοι εις την επίσκεψιν μας εδημοσίευσαν δηλώσεις μας επί του Κυπριακού ζητήματος. Εις την Συνδιάσκεψιν μας έχουν προσφερθή θέσεις επισήμων επισκεπτών".

Σ' αυτή τη διάσκεψη οι αφροασιάτες δεν άκουαν για πρώτη φορά για το Κυπριακό, αλλά για πρώτη φορά έβλεπαν τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο ανάμεσα τους να προσβλέπει στην υποστήριξή τους, ενώ οι ίδιοι τον έβλεπαν σαν ένα μελλοντικό εταίρο.

Οι περισσότερες χώρες, είχαν διατελέσει κατά καιρούς αποικίες των μεγάλων χωρών.

Ο Πρόεδρος της Ινδονησίας Σοεκάρνο κηρύσσοντας την έναρξη των εργασιών της διάσκεψης καταφέρθηκε με δριμύτητα εναντίον του αποικισμού. Μιλούσε μεν γενικά, αλλά ό,τι έλεγε αφορούσε και την Κύπρο που διεξήγαγε αντι αποικιακό αγώνα:

" Σας παρακαλώ να σκέπτεσθε τον αποικισμό μόνο υπό την κλασσική μορφή του, την οποία εμείς της Ινδονησίας και οι αδελφοί μας σε διάφορα μέρη της Ασίας και της Αφρικής έχουμε γνωρίσει. Ο αποικισμός διαθέτει επίσης μοντέρνα ενδυμασία, υπό μορφή οικονομικού ελέγχου, πνευματικού ελέγχου και πραγματικού φυσικού ελέγχου από μικρή αλλά ξένη κοινότητα μέσα σε ένα Έθνος. Πρόκειται για επιδέξιο αποφασιστικό εχθρό, ο οποίος εμφανίζεται υπό πολλές μεταμφιέσεις. Δεν εγκαταλείπει εύκολα τη λεία του. Οπουδήποτε και με οποιονδήποτε τρόπο και αν εμφανισθεί, ο αποικισμός αποτελεί κακό πράγμα και κάτι το οποίο πρέπει να εκριζωθεί".

Ενώπιον της διάσκεψης ήταν εγγεγραμμένα πολλά θέματα όπως της αυτοδιάθεσης της Τυνησίας, της Αλγερίας, του Μαρόκου και του Άδεν και το Παλαιστινιακό.

Το Κυπριακό δεν ήταν εγγεγραμμένο, γιατί ο Μακάριος καθυστέρησε να φθάσει στη Μπαντούγκ, αλλά αυτό δεν εμπόδισε τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο να μιλήσει.

Στην ομιλία του ο Μακάριος (23.4.1955) αναφέρθηκε στο αίτημα των Κυπρίων για αυτοδιάθεση και έκαμε για πρώτη φορά αναφορά στην πιθανότητα ανεξαρτησίας της Κύπρου, προφανώς επηρεασμένος από τις συμβουλές του υπουργού Εξωτερικών των Ινδιών Κρίσνα Μένον με τον οποίον συναντήθηκε:

"Εαν η Βρετανία παραχωρήσει αυτοδιάθεσιν υπάρχουν τρία ενδεχόμενα επί των οποίων θα αποφανθή ο κυπριακός λαός. Ταύτα είναι: Ένωσις με την Ελλάδα, ανεξαρτησία ή παραμονή εις την Βρετανικήν Κοινοπολιτείαν".

Παρά το γεγονός ότι στο τελικό ψήφισμα της διασκέψεως δεν αναφερόταν τίποτε για το Κυπριακό, μια και δεν ήταν εγγεγραμμένο, εν τούτοις οι θέσεις του ήταν σαφείς: Καταδίκασε τον αποικισμό σαν "κακό το οποίο πρέπει να τερματισθεί σύντομα".

Ο Μακάριος ήταν πολύ ικανοποιημένος από το τελικό ψήφισμα και την πορεία της διάσκεψης.

"Αν και το Κυπριακό ζήτημα δεν εξητάσθη υπό της διασκέψεως", είπε, "είμαι εν τούτοις ικανοποιημένος διότι η καταδίκη του αποικιακού πνεύματος περιλαμβάνει αναγκαίως και την Κύπρον. Το αποικιακόν πνεύμα εις την φυγήν του από την Ασίαν και την Αφρικήν, δεν πρέπει να εύρη καταφύγιον εις την Κύπρον".

Ο Μακάριος είχε επαφές με διάφορους ηγέτες όπως ήταν ο Πρωθυπουργός και ο Υπουργός Εξωτερικών της Ινδίας Παντίτ Νεχρού και Κρίσνα Μένον και ο Πρωθυπουργός της Αιγύπτου Συνταγματάρχης Γκαμάλ Αμπτέλ Νάσσερ.

Οι συναντήσεις του Μακαρίου έθεταν τις βάσεις για εξασφάλιση στο μέλλον υποστήριξης στον αγώνα του Κυπριακού λαού.

Ο Γκαμάλ Αμπτέλ Νάσσερ διαβεβαίωσε το Μακάριο ότι θα βρισκόταν στο πλευρό του Κυπριακού λαού, ενώ η Ινδία, παρά το γεγονός τοι στην προηγούμενη προσφυγή της Κύπρου στα Ηνωμένα Έθνη είχε ταχθεί εναντίον της, μετά τις συναντήσεις του Μακαρίου με τον Μένον και το Νεχρού, η στάση της Ινδίας άλλαζε

άρδην.

Ο ίδιος μάλιστα ο Κρίσνα Μένον έρριψε στο Μακάριο την ιδέα να ζητήσει η Κύπρος ανεξαρτησία αντί αυτοδιάθεση- Ένωση, και εξήγησε ότι αποδοχή του αιτήματος για ανεξαρτησία θα σήμαινε ότι οι διάφορες χώρες θα τάσσονταν υπέρ του τερματισμού της αποικιοκρατίας ενώ με την Ένωση που ζητούσε η Κύπρος, θα σήμαινε ότι η Κύπρος θα εντασσόταν σε άλλο κράτος, πράγμα δύσκολο με τα με πολλά διαπλεκόμενα συμφέροντα για την εποχή.

Ο Μακάριος πίστευε ότι είχε εξασφαλίσει πολλά στην Μπαντούγκ για την περαιτέρω πορεία του Κυπριακού στον ΟΗΕ, όπου η Κύπρος θα προσέφευγε και πάλι με τη βοήθεια της Ελλάδας.

Ο Μακάριος πήρε πολλές υποσχέσεις, αλλά δεν αποκάλυψε τον αριθμό των χωρών που θα υποστήριζαν τις θέσεις του. Αστεειευόμενος αργότερα στην Αθήνα (18.5.1955) μετά την επιστροφή του είπε σαν ρωτηθηκε:

" Ας αφήσωμεν εις την Ιντέλλιτζενς Σέρβις το έργον της αποκαλύψεως των χωρών αυτών".

Γενικότερα ο Μακάριο απαντώντας σε ερώτηση ποιες ήταν οι εντυπώσεις του από την αφρικανοασιατική διάσκεψη ανέφερε:

"Η Αφρικανοασιατική διάσκεψις της Μπαντούγκ, θα αποτελέση ένα μεγάλον σταθμόν εις την ιστορίαν των λαών της Αφρικής και της Ασίας.

Αι περισσότεραι χώραι, αι οποίαι μετέσχον της διασκέψεως, ετέλουν μέχρι πρό τινος υπό αποικιακόν καθεστώς, απολαβάνουσαι δε σήμερον την ελευθερίαν των, βαδίζουν γοργώς και σταθερώς εις τον δρόμον του πολιτισμού και της προόδου.

Η οργάνωσις της διασκέψεως υπήρξεν από πάσης πλευράς αρτιωτάτη και τα συζητηθέντα θέματα, ως και αι ληφθείσαι αποφάσεις έχουν τεραστίαν σημασίαν, όχι μόνον διά τον υπόλοιπον κόσμον. Ιδιαιτέραν σημασίαν έχει η υπό του συνεδρίου τούτου καταδίκη του αποικισμού.

Το συνέδριον της Μπαντούγκ κατέφερε το μεγαλύτερον κτύπημα εναντίον του αναχρονιστικού

τούτου θεσμού.

Ανκαι εις την καταδικαστικήν ταύτην απόφασιν δεν εγένετο ιδιαίτερος λόγος περί του αποικιακού κεθεστώτος της Κύπρου, εφ' όσον όμως γενική ήτο η καταδίκη, περιλαμβάνει κατ' ανάγκην και το σημερινόν καθεστώς της Κύπρου.

Επομένως τα μετασχόντα του Συνεδρίου κράτη-μέλη του ΟΗΕ, δεσμευμένα διά της αποφάσεως των κατά του αποικισμού, πρέπει ασφαλώς να υποστηρίξουν και το Κυπριακόν ζήτημα, όταν τούτο θα επανέλθη κατά την προσεχή σύνοδο του ΟΗΕ".

Ο Μακάριος πήγε στην Αθήνα όπου ενημέωσε για τις επαφές του τον πρωθυπουργό της Ελλάδας Στρατάρχη Παπάγο, ο οποίος και τον διαβεβαίωσε ότι η προσφυγή της Κύπρου στον ΟΗΕ θα κατετίθετο οπωσδήποτε.

Ο Παπάγος παρουσιαζόταν τώρα ότι στήριζε τις ελπίδες του στα Ηνωμένα Έθνη. Απαντώντας σε ερωτήσεις δημοσιογράφων στις 20 Μαΐου αν διαφαινόταν κάποια συμβιβαστική λύση του Κυπριακού στον ορίζοντα, ο Παπάγος είπε:

"Δυστυχώς όχι, εξ αιτίας της βρετανικής αρνήσεως, να προβή εις λογικήν χειρονομίαν συμβιβασμού, η οποία να είναι αποδεκτή από την μεγάλην πλειοψηφίαν του Κυπριακού λαού. Στηρίζομεν τώρα ας ελπίδας μας εις τα Ηνωμένα Έθνη και ελπίζομεν ότι η Μεγάλη Βρετανία θα πεισθή να μεταβάλη την στάσιν της".

Στη συνέχεια ο Μακάριος πήγε στο Κάιρο σαν φιλοξενούμενος του αιγυπτίου πρωθυπουργού Γκαμάλ Αμπτέλ Νάσσερ. Στο ταξίδι αυτό οι δυο ηγέτες έθεσαν τα θεμέλια μιας μακράς φιλίας και συνεργασίας.

Τα συμφέροντα της Αιγύπτου συνέπιπταν με εκείνα της Κύπρου κατά το 1955, γιατί ο Νάσσερ θεωρούσε την παρουσία της Αγγλίας στην Κύπρο πολύ επικίνδυνη σφήνα στην περιοχή της Μεσογείου και την Κύπρο σαν μια πιθανή βάση για εξρομήσεις της Αγγλίας εναντίον της χώρας του και ιδιαίτερα της διώρυγας του Σουέζ.

Επιστρέφοντας στην Κύπρο στις **27** Μαΐου ο Αριπεΐσκοπος δήλωσε στους δημοσιογράφους ότι είχε κερδίσει τη συμπαράσταση της Αιγύπτου:

"Ο Αιγύπτιος Πρωθυπουργός, όστις διεκρίθη διά τους αγώνας του υπέρ της εθνικής ανεξαρτησίας της χώρας του και την απομάκρυνσιν παντός ξένου στοιχείου εξ αυτής, υπεσχέθη την αμέριστον υποστήριξιν του εις την υπόθεσιν της αυτοδιαθέσεως της Κύπρου".